

FÒRUMS

CICLE SUPERIOR

Taula rodona



Joan Elías
Rector de la Universitat de Barcelona

“Cal més bon finançament i rejuvenir el professorat amb joves que trobin natural el nou ecosistema digital”



Margarita Arboix
Rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona

“Moltes de les feines que es fan ara deixaran d'existir; la robòtica ocuparà una part important de les tasques rutinàries”.



Francesc Torres
Rector de la Universitat Politècnica de Catalunya

“Com a Politècnica demanem molta transversalitat perquè la universitat pugui incidir molt més en la riquesa de les regions”

Catalunya hauríem d'arribar als mil milions per a les universitats”, va reclamar el rector de la UB.

La falta de finançament és un llast que, tanmateix, no ha pogut posar fi al model d'èxit de les universitats catalanes: “Amb una desena part dels recursos, les nostres titulacions estan als primers llocs dels rànquings internacionals”, detalla Francesc Torres, que va suggerir que “hauríem d'estudiar què ha portat Catalunya a aquest nivell d'excel·lència”. En relació amb una altra qüestió, el rector de la Politècnica apostaria per “orien-

Jaume Casals, rector de la UPF, va subscriure que “que tinguem un sistema d'èxit no vol dir que no necessiti reformes”. L'intervencionisme de l'Administració és tan elevat –coincideixen els quatre rectors– que sotmet els gestors a un “encotillament” complex i burocràtic. “Disposem de pocs fons i de molta estructura”, resumia, defensant la necessitat d'imposar “una concepció molt diferent de l'autonomia universitària”. Per això sentenciava que “la ciència ha de ser lliure; altrament no hi haurà progrés científic”.

Cal dotar de més autonomia les universitats, tot i que mantenint un cert grau de fiscalització. La rigidesa del model de les titulacions, excessivament regulades i sense recursos, a parer de Javier Roglá “és una incoherència” que ha de permetre posar sobre la taula “canvis estructurals”. És necessari dotar les universitats de llibertat i eliminar l'excés de regulació. Un canvi del qual ja hi ha exemples d'èxit, com el que va citar el director de Santander Universitats, “el de la Rovira i Virgili de Tarragona”, que ha adaptat titulacions a les necessitats del territori, com per exemple “enologia i petroquímica”. Per això va afirmar que cal adaptar un espai propi i autònom per a cada universitat. En aquest sentit, va sentenciar que “Barcelona té l'oportunitat de portar i de retenir el millor talent del món, ja que ja disposa de la potencialitat”.

L'actual model d'èxit universitari procedeix de la dècada dels anys vuitanta, amb la llei de Reforma Universitària que trencava amb el passat: “Ara fa falta una nova llei”, va reclamar el rector de la UB. “Un altre pacte d'àmbit estatal” per conèixer les aspiracions per a d'aquí 20 anys. Per aquesta raó va assegurar que cal “desregular la contractació del professorat i el catàleg de titulacions”. Hi coincidia Francesc Torres: “És pervers que tot el finançament procedeixi dels estudiants”, fet que provoca un excés d'oferta de titulacions per tenir el nombre més grans de matriculacions. “La fórmula –proposaria disposar d'un pressupost propi i canviar el model de finançament “amb contractes programa”. Pel que fa al model de gestió, és partidari de “no només ensenyar, sinó impulsar” mitjançant la transferència tecnològica. “Hem d'inculcar una nova manera de fer les coses” va resumir.

En el canvi de model universitari proposat pels rectors és clau



Jaume Casals
Rector de la Universitat Pompeu Fabra

“La ciència no ha d'estar condicionada per l'Administració; ha de ser lliure, altrament no hi haurà progrés científic”



Javier Roglá
Director global de Santander Universitats i Universia

“Les universitats han d'estar dotades d'autonomia i afrontar amb valentia els canvis estructurals profunds”

La mitjana d'inversió universitària a l'OCDE és d'un 1,32% del PIB, mentre que a Espanya és d'un 0,96%

Les universitats catalanes fugen d'un model únic i aposten per la lliure especialització

Per cada euro que s'inverteix en una de les universitats, la societat en recupera cinc

tar millor els nostres titulats”.

Davant l'esgotament del model “hem de generar noves competències per generar emprenedors”, proposava el rector de la UPC. Una emprenedoria en l'àmbit social que hauria d'enfocar un nou model econòmic. El problema, assegura, “ve d'origen”, ja que l'oferta de places a les universitats “no tenen res a veure amb les necessitats del mercat laboral”.

Per Margarita Arboix, “hi ha un problema amb la innovació”, atès que el futur es basarà en la “digitalització i les noves tecnologies”. Moltes de les especialitats que s'imparteixen ara “deixaran d'existir”. La robòtica ocuparà una part important de les tasques rutinàries, de manera que els futurs professionals hauran de ser més creatius, davant un elevat grau de preparació tecnològica. “Les noves feines requeriran alts nivells de percepció, manipulació i creació”.

Un model d'èxit

Les quatre universitats catalanes figuren al rànquing internacional de les 500 millors. La UB, en el lloc 133 i com a primera espanyola; l'Autònoma, en el 192 i com a segona a Espanya; la UPF, en el lloc 338, sisena de l'Estat, i la UPC, en el 400 i com a vuitena universitat espanyola.

el rejuveniment del professorat. En aquest sentit, Joan Elías subratlla la necessitat de “tenir gent més preparada” si el que es vol és avançar en la transformació digital de les universitats. Donar entrada als joves que trobin natural el nou ecosistema digital. A tall d'exemple el rector va destacar que “la mitjana d'edat a la UB és de 58 anys”, per la qual cosa també és clau “el finançament per tal d'abordar i rejuvenir les universitats”. En aquest sentit, avalava que “no podem posar límits pressupostaris a la despesa pública”.

“Si s'impulsa una nova llei d'universitats”, incidia la rectora de l'Autònoma, Margarita Arboix, “l'eix ha de ser atorgar més autonomia” als centres. La llei actual “ens imposa una cotilla que fa impossible la gestió”, lamenta, mentre que l'evolució apunta cap a un futur en què serà bàsic “treballar de manera interdisciplinària”. A criteri de la doctora Arboix “és inviable disposar d'un mapa de titulacions en què tots fem de tot”, i per això va advocar per universitats molt més especialitzades i incentius, “com podrien ser beques de desplaçament” als estudiants que busquin aquesta especialització. “És urgent”, va assegurar, “formar ciutadans en la capacitat d'assu-

mir els canvis que tindran lloc a la seva ciutat”. És bàsic crear “noves formes de treballar” formant els professionals del futur “amb una flexibilitat important, amb una cultura molt oberta i emprant la idea de la multidisciplinarietat”. Tot canviarà, va vaticinar Arboix, fins al punt que “els rols hauran de reciclar-se continuament”, fins i tot, si escau, “canviant de feina”. “Les universitats no tenim totes els mateixos interessos, de manera que ens han de deixar ser diferents”, assegurava la rectora de la UAB, que va assegurar que “existeix un cert desajustament entre l'educació, el coneixement que necessitem i els reptes socials i tecnològics que se'ns acaben presentant”.

El canvi de model és del tot viable, va sostenir el rector de la Universitat de Barcelona: “Les universitats estem preparades, però la pressió legal ens ho impedeix”. Els rectors preferirien “un primer curs comú en Ciències” sense haver de crear graus específics que no tenen sentit “quan la societat ens demana graus transversals”. L'excés de burocratització del sistema universitari provoca que “per programari o canviar titulacions hàgim de fer-ho amb dos anys d'antelació”. En aquest sentit, Elías va ci-

tar el model anglosaxó, que permet, per exemple, que “en un estudi de ciències s'hi incorpori un 20% d'humanitats”.

Els interessos de les universitats és molt particular, i habitualment disten molt d'altres centres amb altres objectius molt diferents. “És evident que no tots tenim els mateixos interessos”, apuntava Casals defensant un nou procés, ja que “les universitats desapareixeran com a tals” per obrir-se a un sistema amb una presencialitat molt diferent. Sobre una altra qüestió, apuntava com a element negatiu “la falta d'interacció amb la societat civil”. Partidari d'un consell social que pugui prendre decisions des de la mateixa universitat, el rector de la UPF criticava el fet que “el sistema actual no ens demana retre comptes, sinó complir protocols”.

El sistema, per tant, no està preparat. Ho resumia així Javier Roglá, que descrivia “una selectivitat poc competencial” malgrat que reclama ciutadans crítics, “lliures i adaptatius”. Així, va alertar del “risc real” que suposen els populismes generats a Anglaterra o els Estats Units, amb greus atacs a l'educació superior i a la universitat, “que posen en dubte si val la pena invertir-hi” i aposten per un nivell de finançament diferent. “Tenim la necessitat d'avançar-nos”, va aconsellar, “sense esperar que ho faci l'Administració”.

El grau de confiança amb les universitats des de les administracions “no és gaire alt”, admetia el rector de la UPF, per la qual cosa, “amb l'estructura actual no podem conèixer les necessitats de la societat”. En canvi, va prosseguir Casals, es podria avançar “si d'entrada existís una interacció entre els mercats i la universitat”, una màxima que hauria de ser una premissa que permetria “millorar l'orientació i disposar d'una oferta amb algun fonament”.

Per concloure la trobada i per esvaïr tòpics, els rectors van voler insistir en el fet que “és una fallàcia que els universitaris no trobin feina”, i es van referir l'estudi que es fa des de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, amb dades dels graduats de totes les universitats, i en què es demostra que un 83% dels titulats en Humanitats al cap de tres anys ja han trobat feina. En Enginyeria, un 93% aconsegueixen una ocupació. I, d'entre tots ells, un 70% aconsegueixen sovint una feina lligada a la seva formació.

La universitat catalana reclama més autonomia i poder de decisió



ANA JIMÉNEZ

Els rectors coincideixen que el model universitari actual és caduc i reclamen un finançament més important per tal d'adaptar-se als nous reptes

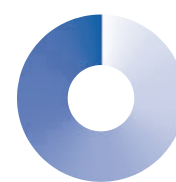
Fede Cedó

El sistema universitari necessita un canvi de fase urgent. Canvis transformadors per afrontar la incertesa d'un futur amb noves titulacions adaptades a les demandes reals de la societat. Per això és clau mantenir el sistema

d'èxit de les universitats catalanes sense caure en la temptació d'emprendre una transformació profunda del model. Dotar les universitats de plena autonomia de gestió per poder impulsar un sistema amb més versatilitat sense descartar models de col·laboració publicoprivada és una de

les conclusions a què es va arribar a Les Trobades a *La Vanguardia*, en què es va analitzar l'esdevenir del progrés des del punt de vista d'un dels seus motors principals: la Universitat.

A les Trobades "Universitat, societat i futur" van participar-hi els rectors de quatre universitats catalanes. El doctor Joan Elías, rector de la Universitat de Barcelona (UB); la doctora Margarita Arboix, rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); el doctor Francesc Torres, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), i el doctor Jaume Casals, rector de la Universitat Pompeu Fabra



**Trobades
a 'La
Vanguardia'**

(UPF). En aquest esdeveniment van actuar d'amfitrions Javier Roglá, director global de Santander Universitats i Universia, i Pere Guardiola, director general comercial del Grup Godó.

Tots els rectors van coincidir en el fet que, en l'actualitat, el problema més greu de les universitats és "la falta de recursos", tal com assenyalava Joan Elías. La mitjana d'inversió espanyola en l'ensenyament superior és d'un 0,60% del producte interior brut (PIB), mentre que en països de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) és més del doble, fins a assolir un 1,32%. "A